

PRZEGLĄD PRAWA ADMINISTRACYJNEGO

(10)2025 • DOI: 10.17951/ppa.2025.10.193-207

UNIwersytet JANA KOCHANOWSKIEGO W KIELCACH

PIOTR ŚWIERCZYŃSKI

piotr.swierczynski@ujk.edu.pl

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5260-9625>

Dobra współpraca dłużnika zajętej wierzycelności z organem egzekucyjnym i wierzycielem jako warunek skuteczności egzekucji administracyjnej

*Good Cooperation Between the Debtor of the Seized Receivable
with the Enforcement Authority and the Creditor as a Condition
for the Effectiveness of Administrative Enforcement*

Wprowadzenie

Dobra współpraca dłużnika zajętej wierzycelności z organem egzekucyjnym i wierzycielem jest realnym warunkiem skuteczności samej egzekucji administracyjnej. Teza ta znajduje potwierdzenie w art. 7a § 1 u.p.e.a.¹, zgodnie z którym wierzyciel, organ egzekucyjny i dłużnik zajętej wierzycelności współpracują w postępowaniu egzekucyjnym w sposób prowadzący do prawidłowego wykonania

¹ Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (t.j. Dz.U. 2025, poz. 132, ze zm.).

obowiązku podlegającego egzekucji administracyjnej, w tym przekazują informacje dotyczące czynności egzekucyjnych i innych czynności podejmowanych przez te podmioty, a także zdarzeń mających wpływ na egzekwowany obowiązek zapłaty należności pieniężnej, odsetek z tytułu jej niezapłacenia w terminie, kosztów upomnienia i kosztów egzekucyjnych. Przepis ten wszedł do porządku prawnego z dniem 20 lutego 2021 r., a więc stosunkowo niedawno, w wyniku nowelizacji wprowadzonej ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz niektórych innych ustaw². Jak wynika z uzasadnienia tej nowelizacji³, przepis ten został co prawda wprowadzony w związku z nowymi zasadami naliczania kosztów egzekucyjnych, jednakże – abstrahując od powyższego – ustawodawca uznał również, że jednolity tryb postępowania tych podmiotów (dłużnika zajętej wierzytelności, organu egzekucyjnego i wierzyciela) „winien zapewnić prawidłowe wykonanie obowiązków podlegających egzekucji administracyjnej”. Wykładnia autentyczna prowadzi zatem do wniosku, że celem wprowadzenia omawianego przepisu było podniesienie skuteczności egzekucji administracyjnej w ogólności, a nie jedynie w odniesieniu do kosztów egzekucyjnych⁴. Również wykładnia literalna prowadzi do takiego wniosku, albowiem ustawodawca użył stanowczego sformułowania „współpracują”, a nie „mogą współpracować”. Ustawodawca nie pozostawił zatem owej współpracy do uznaniowej decyzji wskazanej trójki podmiotów, lecz określił ją jako nakaz prawny, przesądzając jednoznacznie, że taka współpraca musi mieć miejsce, aby doprowadzić do prawidłowego wykonania obowiązku przez zobowiązanego⁵.

Ustawodawca zdecydował również w art. 7a § 2 u.p.e.a., że podmiotem upoważnionym do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowego try-

² T.j. Dz.U. 2019, poz. 1553, dalej: ustawa nowelizująca lub nowelizacja.

³ Zob. Sejm RP, VIII kadencja, Uzasadnienie projektu ustawy z dnia 4 lipca 2019 r., druk sejmowy nr 3379, <http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/druk.xsp?nr=3379> (dostęp: 29.07.2025).

⁴ W komentarzu aktualizowanym z 2024 r. podkreślono również, że brzmienie analizowanego przepisu „jest jednak znacznie szersze, ponieważ współdziałanie w ramach naliczania kosztów egzekucyjnych jest tylko jedną z wielu postaci współpracy pomiędzy organami w ramach postępowania egzekucyjnego. Prawidłowe wykonanie obowiązku podlegającego egzekucji administracyjnej wymaga przy tym współdziałania szerszego kręgu podmiotów aniżeli jedynie organu egzekucyjnego, wierzyciela i dłużnika zajętej wierzytelności. Brzmienie tego przepisu nie powinno być w tej materii mylące” (R. Hauser, W. Piątek, *Komentarz do art. 7a, [w:] Postępowanie egzekucyjne w administracji. Komentarz*, red. R. Hauser, M. Wierzbowski, Legalis 2024).

⁵ Jak wskazują A. Skoczylas i W. Piątek (*Podmioty związane ze stosowaniem określonych środków egzekucyjnych – dłużnik zajętej wierzytelności, wykonawca, dozorca i zarządca nieruchomości*, [w:] *System Prawa Administracyjnego*, t. 9: *Prawo procesowe administracyjne*, red. R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel, Warszawa 2020, s. 544), ustawa egzekucyjna nakłada na dłużników zajętej wierzytelności, nazywanych czasem quasi-egzekutorami, „wiele, często niezwykle skomplikowanych i pracochłonnych obowiązków (...). Od ich postawy, w tym współpracy z organem egzekucyjnym, niejednokrotnie zależy powodzenie egzekucji”.

bu i sposobu tej współpracy, w tym zakresu danych przekazywanych między współpracującymi podmiotami, mając na względzie zapewnienie sprawnego i efektywnego prowadzenia postępowania egzekucyjnego, w szczególności prawidłowego naliczania lub poboru należności pieniężnej, odsetek z tytułu niezapłacenia jej w terminie, kosztów upomnienia i kosztów egzekucyjnych, będzie minister właściwy do spraw finansów publicznych. Ustawodawca podkreślił zatem w powyższej delegacji, że celem regulacji wykonawczej ma być zapewnienie sprawnego i efektywnego prowadzenia postępowania egzekucyjnego i to temu celowi zakreślona współpraca ma służyć. Jak wskazano w uzasadnieniu ustawy nowelizującej, „obowiązujące rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych reguluje bowiem wyłącznie tryb postępowania wierzycieli przy podejmowaniu czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych i jest ono niewystarczające w zakresie określenia czynności organu egzekucyjnego względem wierzyciela czy też innego organu egzekucyjnego zmierzających do prawidłowego naliczenia i poboru kosztów egzekucyjnych, które odbywa się w ramach prowadzonego postępowania egzekucyjnego, jak również odsetek z tytułu niezapłacenia należności pieniężnej w terminie”⁶. W oparciu o tę delegację ustawową wydane zostało aktualnie obowiązujące rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 lipca 2024 r. w sprawie współpracy wierzyciela, organu egzekucyjnego i dłużnika zajętej wierzytelności w postępowaniu egzekucyjnym należności pieniężnych⁷, które zastąpiło wcześniej obowiązujące rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 18 lutego 2021 r. w sprawie współpracy wierzyciela, organu egzekucyjnego i dłużnika zajętej wierzytelności w postępowaniu egzekucyjnym należności pieniężnych⁸. Jednakże w rozporządzeniu tym do współpracy dłużnika zajętej wierzytelności z organem egzekucyjnym i wierzycielem odnosi się jedynie jeden przepis, tj. § 15, zgodnie z którym organ egzekucyjny albo inny organ egzekucyjny, który dokonał zajęcia wierzytelności pieniężnej lub innego prawa majątkowego, niezwłocznie zawiadamia dłużnika zajętej wierzytelności o wszelkich okolicznościach mających wpływ na realizację tego zajęcia.

Lakoniczność regulacji wykonawczej w tym zakresie wymusza dokonanie głębszych analiz interpretacyjnych dotyczących przedmiotowej współpracy, czemu właśnie ma służyć niniejsze opracowanie. Kolejnym celem jest udzielenie odpowiedzi na pytanie, dlaczego dłużnik zajętej wierzytelności zachowuje się często bardziej lojalnie wobec zobowiązanego niż wobec organu egzekucyjnego i wierzyciela, pomimo licznych sankcji prawnych grożących za brak odpowiedniej

⁶ Zob. Sejm RP, VIII kadencja, *op. cit.*

⁷ Dz.U. 2024, poz. 1023, dalej: rozporządzenie wykonawcze.

⁸ Dz.U. 2021, poz. 320.

współpracy z tymi drugimi, a także próba wypracowania rozwiązań dla zmiany tego stanu rzeczy. W ramach niniejszego opracowania, przy wykorzystaniu trzech metod: dogmatyczno-prawnej, teoretyczno-prawnej oraz socjologicznej, podjęto próbę osiągnięcia wyżej zakreślonych celów.

Należy przy tym zauważyć, że omawiana współpraca dotyczy wyłącznie egzekucji administracyjnej obowiązków o charakterze pieniężnym, gdyż tylko w odniesieniu do takich obowiązków w postępowaniu egzekucyjnym w administracji może wystąpić uczestnik w postaci dłużnika zajętej wierzytelności.

Informacja jako dominujący przedmiot dobrej współpracy

Dalsza analiza przepisu art. 7a § 1 u.p.e.a. oraz § 15 rozporządzenia wykonawczego prowadzi do wniosku, że dominującym przedmiotem współpracy pomiędzy dłużnikiem zajętej wierzytelności, organem egzekucyjnym i wierzycielem jest informacja, a dokładniej rzecz ujmując – jej wymiana. Zgodnie z art. 7a § 1 u.p.e.a. współpraca pomiędzy organem egzekucyjnym, wierzycielem i dłużnikiem zajętej wierzytelności ukierunkowana na prawidłowe wykonanie obowiązku podlegającego egzekucji administracyjnej ma polegać m.in. na przekazywaniu informacji dotyczących czynności egzekucyjnych i innych czynności podejmowanych przez te podmioty, a także zdarzeń mających wpływ na egzekwowany obowiązek zapłaty. Z uwagi na fakt, że ustawodawca nie zwrócił uwagi na inne formy aktywności wpisujące się w omawianą współpracę, można stwierdzić, że wymiana informacji między tą trójką podmiotów jest jej najbardziej istotnym przedmiotem⁹. Potwierdza to również treść § 15 rozporządzenia wykonawczego, gdzie prawodawca wskazuje, że organ egzekucyjny albo inny organ egzekucyjny, który dokonał zajęcia wierzytelności pieniężnej lub innego prawa majątkowego, niezwłocznie zawiadamia dłużnika zajętej wierzytelności o wszelkich okolicznościach mających wpływ na realizację tego zajęcia, kładąc szczególny nacisk nie tylko na obowiązek powiadomienia dłużnika zajętej wierzytelności o wszelkich okolicznościach mających wpływ na realizację danego zajęcia, lecz także na niezwłoczność tego powiadomienia. Prawodawca oczekuje zatem, że owa współpraca nie tylko będzie się odbywać, ale też będzie ona sprawna i szybka oraz oparta na niezwłocznych reakcjach¹⁰ i dobrej komunikacji, gdyż tylko taka

⁹ Podobnie wygląda to w innych państwach Europy, np. w Republice Austriackiej (zob. § 77 ust. 1–4 Abgabenexekutionsordnung, BGBl, nr 104/1949, ze zm.).

¹⁰ Tak też D. Zawacka-Klonowska (*Obowiązki informacyjne wierzyciela w administracyjnym postępowaniu egzekucyjnym*, [w:] *Aktualne problemy egzekucji administracyjnej należności pieniężnych*, red. T. Jędrzejewski, M. Masternak, P. Rączka, Toruń 2022, s. 264) w odniesieniu do obowiązków informacyjnych wierzyciela z art. 7a u.p.e.a.: „Istotą obowiązków informacyjnych jest

współpraca ma szanse doprowadzenia do prawidłowego wykonania obowiązku ciążącego na zobowiązanym.

Przekazywane w ramach dobrej współpracy informacje dotyczą głównie czynności egzekucyjnych (zasadniczo zajęcia danej wierzytelności¹¹), ale także innych czynności podejmowanych przez organ egzekucyjny, wierzyciela i dłużnika zajętej wierzytelności (np. czynności nakierowanych na ustalenie aktualnego zakładu pracy, w którym zatrudniony jest zobowiązany, czy też na wytypowanie wierzycieli zobowiązanego). Przedmiotem przekazywanych informacji może być zatem cokolwiek, jeżeli tylko ma to wpływ na prawidłowe wykonanie obowiązku podlegającego egzekucji administracyjnej. Przedmiotem informacji mogą być również zdarzenia mające wpływ na egzekwowany obowiązek zapłaty należności pieniężnej, odsetek z tytułu jej niezapłacenia w terminie¹², kosztów upomnienia i kosztów egzekucyjnych. Do zdarzeń takich należałoby zaliczyć np. śmierć zobowiązanego¹³, wydanie rozstrzygnięcia wstrzymującego wymagalność egze-

niezwłoczne powiadomienie organu egzekucyjnego o okolicznościach mających wpływ na bieg postępowania egzekucyjnego. Celem regulacji jest jak najszybszy przepływ tych informacji (...).”

¹¹ Jest to zasadniczo pierwszy moment współpracy między organem egzekucyjnym a dłużnikiem zajętej wierzytelności. Zgodnie z art. 89 § 1 u.p.e.a. organ egzekucyjny dokonuje zajęcia wierzytelności pieniężnej, innej niż określona w art. 72–85, przez przesłanie do dłużnika zobowiązanego zawiadomienia o zajęciu wierzytelności pieniężnej zobowiązanego i jednocześnie wzywa dłużnika zajętej wierzytelności, aby należnej od niego kwoty do wysokości egzekwowanej należności wraz z odsetkami z tytułu niezapłacenia należności w terminie i kosztami egzekucyjnymi bez zgody organu egzekucyjnego nie uiszczał zobowiązanemu, lecz należną kwotę przekazał organowi egzekucyjnemu na pokrycie należności.

¹² Dłużnik zajętej wierzytelności zgodnie z art. 70 § 1 i 2a u.p.e.a. jest obowiązany zarówno do naliczenia odsetek z tytułu niezapłacenia należności w terminie, jak i do podania informacji niezbędnych do prawidłowego rozliczenia przekazanych organowi egzekucyjnemu środków.

¹³ Należy tu mieć na uwadze, że obowiązki administracyjnoprawne nie wchodziły w skład spadku. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach w wyroku z dnia 21 stycznia 2014 r. (I SA/Gl 555/13, Legalis nr 830774) stwierdził, że „zgodnie z art. 922 § 1 k.c. prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób. W doktrynie prawa cywilnego wskazuje się, że dziedziczeniu podlegają prawa i obowiązki wynikające ze stosunków cywilnoprawnych. Nie wchodzi w skład spadku prawa i obowiązki wynikające z innych stosunków prawnych, nawet jeżeli pewien przepis, wskazując krąg osób, na które przechodzą prawa i obowiązki, odwołuje się do określenia «spadkobiercy», jak np. art. 97 i n. Ordynacji podatkowej. Do spadku nie należą więc prawa i obowiązki wynikające ze stosunków karnoprawnych, administracyjnoprawnych, finansowoprawnych (E. Skowrońska-Bocian, *Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga czwarta. Spadki*, Warszawa 2005, s. 10; podobnie J.S. Piątkowski, H. Witczak, A. Kawałko, [w:] *System Prawa Prywatnego*, t. 10: *Prawo spadkowe*, red. B. Kordasiewicz, Warszawa 2009, s. 50–51, J. Kremis, [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. E. Gniewek, Warszawa 2008, s. 1467). Podobne stanowisko wyrażane było w orzecznictwie Sądu Najwyższego (wyrok SN z dnia 7 kwietnia 2004 r., IV CK 215/03, wyrok SN z dnia 26 marca 2002 r., III CZP 14/02, OSNC 2002/12/148). Prawa i obowiązki o charakterze administracyjnoprawnym nie podlegają więc dziedziczeniu na zasadach określonych w kodeksie cywilnym. Przejście tych praw i obowiązków na następców prawnych, którzy są jedno-

kwowanego obowiązku¹⁴ czy też np. ogłoszenie upadłości zobowiązanego¹⁵ albo zastosowanie ulgi w odniesieniu do zapłaty danej należności¹⁶, a nawet zmianę stawek procentowych kursu walut¹⁷. Należy pamiętać, że obowiązek przekazywania informacji ciąży nie tylko na dłużniku zajętej wierzytelności, lecz także na organie egzekucyjnym i wierzycielu. Należy tu zwrócić uwagę na:

- art. 54b § 4 u.p.e.a., zgodnie z którym organ egzekucyjny niezwłocznie zawiadamia dłużnika zajętej wierzytelności o uchyleniu czynności egzekucyjnej w całości albo w części;
- art. 62c u.p.e.a., zgodnie z którym organ egzekucyjny zawiadamia dłużnika zajętej wierzytelności, z wyjątkiem dłużnika zajętej wierzytelności z tytułu nadpłaty lub zwrotu podatku, o przekazaniu egzekucji sądowemu organowi egzekucyjnemu;

częście spadkobiercami w rozumieniu prawa cywilnego, mogą przewidywać wyłącznie przepisy szczególne z zakresu szeroko rozumianego prawa administracyjnego (np. art. 97 Ordynacji podatkowej), co nie oznacza jednak, że te prawa i obowiązki wchodzi w skład spadku”.

¹⁴ W grę może tu wchodzić wydanie postanowienia uwzględniającego zażalenie na postanowienie nakładające rygor natychmiastowej wykonalności decyzji, ale również wydanie postanowienia wstrzymującego wykonanie postanowienia przez organ zarówno na etapie jurysdykcyjnego postępowania administracyjnego (np. art. 143 k.p.a.), jak i w ramach nadzwyczajnych trybów zaskarżania decyzji i postanowień (np. art. 152 § 1, art. 159 § 1 k.p.a.), a także przez sąd administracyjny (art. 61 § 3 p.p.s.a.) lub organ (art. 61 § 2 p.p.s.a.) po złożeniu skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. Należy tu jednak pamiętać o takich zdarzeniach jak wydanie postanowienia o wstrzymaniu czynności egzekucyjnej lub postępowania egzekucyjnego przez organ sprawujący nadzór (art. 23 § 6 u.p.e.a.) czy też wydanie decyzji o wstrzymaniu egzekucji administracyjnej przez wojewodę (art. 27 ustawy z dnia 23 września 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie). Ponadto istotne znaczenie ma tu wydanie postanowień o zawieszeniu lub umorzeniu postępowania egzekucyjnego w administracji, a także postanowienia o odstąpieniu od czynności egzekucyjnej. Szczególne znaczenie będą miały również informacje o rozstrzygnięciach ukierunkowanych na nadanie biegu postępowaniu (postanowienia o podjęciu postępowania egzekucyjnego lub rozstrzygnięcia uchylające postanowienia wstrzymujące wykonalność) oraz informacje o upływie okresu wstrzymania możliwości egzekwowania danego obowiązku.

¹⁵ Zgodnie z art. 189j § 1 k.p.a. bieg terminu przedawnienia egzekucji administracyjnej kary pieniężnej przerywa ogłoszenie upadłości strony. Szerzej na temat przedawnienia obowiązku w postępowaniu egzekucyjnym w administracji zob. P. Kledzik, *Instytucja przedawnienia obowiązku w postępowaniu egzekucyjnym w administracji jako podstawa ochrony praw jednostki*, [w:] *Ochrona praw jednostki w postępowaniu egzekucyjnym w administracji*, red. T. Jędrzejewski, M. Masternak, P. Rączka, Toruń 2018, s. 251–268.

¹⁶ Na przykład odroczenie terminu zapłaty lub rozłożenie na raty należności, umorzenie należności w całości lub w części lub umorzenie odsetek za zwłokę w całości lub w części (zob. np. art. 189k § 1 k.p.a.).

¹⁷ Zob. art. 10 § 1 i 2 u.p.e.a., zgodnie z którym w przypadku egzekucji z emerytur i rent otrzymywanych z zagranicy dłużnik zajętej wierzytelności przelicza je na złote według kursu banku z dnia wpłacenia do organu egzekucyjnego zajętych kwot.

- art. 70 § 3 u.p.e.a., zgodnie z którym organ egzekucyjny w okresie realizacji zajęcia jest obowiązany powiadamiać dłużnika zajętej wierzytelności o każdorazowej zmianie stawki odsetek z tytułu niezapłacenia należności w terminie;
- § 15 rozporządzenia wykonawczego, zgodnie z którym organ egzekucyjny albo inny organ egzekucyjny, który dokonał zajęcia wierzytelności pieniężnej lub innego prawa majątkowego, niezwłocznie zawiadamia dłużnika zajętej wierzytelności o wszelkich okolicznościach mających wpływ na realizację tego zajęcia.

Istotne znaczenie dla analizy obowiązku wymiany informacji między organem egzekucyjnym, wierzycielem i dłużnikiem zajętej wierzytelności ma również przepis art. 36 u.p.e.a. Zgodnie z jego § 1 w zakresie niezbędnym do wszczęcia lub prowadzenia postępowania egzekucyjnego oraz udzielania pomocy na podstawie ustawy o wzajemnej pomocy organ egzekucyjny lub wierzyciel, o którym mowa w art. 5, może żądać od uczestników postępowania informacji i wyjaśnień, jak również zwracać się o udzielenie informacji do organów administracji publicznej oraz jednostek organizacyjnych im podległych lub podporządkowanych, a także innych podmiotów. Z powyższego wynika, że dłużnik zajętej wierzytelności jako uczestnik postępowania egzekucyjnego w administracji jest obowiązany do udzielania informacji i wyjaśnień organowi egzekucyjnemu i wierzycielowi. Zgodnie z art. 36 § 1a u.p.e.a. informacje i wyjaśnienia, o których mowa w § 1, udzielane są nieodpłatnie przez uczestników postępowania egzekucyjnego oraz organy administracji publicznej i jednostki im podległe lub przez nie nadzorowane, a zatem dłużnik zajętej wierzytelności nie będzie mógł oczekiwać uiszczenia jakichkolwiek opłat za sporządzenie określonego zestawienia lokat bankowych czy też za wygenerowanie historii rachunku bankowego zobowiązanego. Kolejną cechą omawianej współpracy jest bowiem jej nieodpłatność.

Zaufanie jako podstawa dobrej współpracy

Każda dobra współpraca oparta jest na stosunku zaufania między współpracującymi podmiotami. Aby współpraca pomiędzy organem egzekucyjnym, wierzycielem i dłużnikiem zajętej wierzytelności była dobra, konieczne jest więc stworzenie warunków do zbudowania przekonania o prawdziwości, przydatności i aktualności przekazywanych informacji. Informacje fałszywe, mało istotne czy też już nieaktualne nie tylko nie przyczynią się do wykonania obowiązku ciążącego na zobowiązanym, ale mogą również udaremnić jego egzekucję. Dlatego organ egzekucyjny i wierzyciel muszą mieć przekonanie, że dłużnik zajętej wierzytelności nie wprowadza ich w błąd, przekazując informacje dotyczące

zobowiązanego. Z kolei dłużnik zajętej wierzytelności ma prawo oczekiwać, że zostanie poinformowany o zdarzeniach mających znaczenie dla realizacji zajętej wierzytelności. Bez wątpienia zaufanie odgrywa w tej współpracy ogromną rolę.

Tym niemniej nie można zapominać o relacji dłużnika zajętej wierzytelności, jaka wiąże go ze zobowiązanym, ponieważ ta relacja też oparta jest na zaufaniu. O ile jednak dłużnik zajętej wierzytelności jest zobligowany do współpracy z organem egzekucyjnym w trybie nakazu prawnego z art. 7a u.p.e.a., co pozwala określić tę relację jako oficjalną, przymuszoną, narzuconą z jednostronnym zorientowaniem na interes publiczny, o tyle relacja dłużnika zajętej wierzytelności ze zobowiązanym jest relacją dobrowolną, ponieważ łączy ich więź gospodarcza, cywilnoprawna, oparta na równouprawnieniu stron, a zatem nieprzymuszona, wynikająca z różnych interesów obu stron i zorientowana na ich interesy. Mając to na uwadze, można śmiało stwierdzić, że relacja dłużnika zajętej wierzytelności z organem egzekucyjnym oraz wierzycielem jest z pragmatycznego punktu widzenia słabsza od relacji dłużnika zajętej wierzytelności ze zobowiązanym. Zobowiązany, będąc klientem dłużnika zajętej wierzytelności albo jego pracownikiem¹⁸, nie tylko sam czerpie korzyści z tej relacji. Beneficjentem tej relacji jest bowiem również dłużnik zajętej wierzytelności, który za swoje usługi otrzymuje stosowne wynagrodzenie lub za wypłacane wynagrodzenie otrzymuje wykonaną rzetelnie pracę o określonej wartości. W przypadku relacji dłużnika zajętej wierzytelności z organem egzekucyjnym i wierzycielem, ich współpraca odbywa się nieodpłatnie, a jej motywatorem są jedynie sankcje karne, administracyjne, cywilnoprawne czy nawet pracownicze, których analiza będzie przedmiotem dalszej części niniejszego opracowania. Z uwagi na nieproporcjonalność tych dwóch relacji można stwierdzić, że relacja i współpraca pomiędzy dłużnikiem zajętej wierzytelności a organem egzekucyjnym i wierzycielem nie powinny być oparte wyłącznie na regulacji, sankcji i przymusie, lecz powinien być w nich uwzględniony również element pozytywnie motywujący do współpracy. *De lege ferenda* postuluje się zatem, aby współpraca ta oparta była na odpłatności, tak aby była ona nie tylko wymuszona, ale też opłacalna dla dłużnika zajętej wierzytelności. Istotna jest tu także jakość relacji pomiędzy pracownikami organu egzekucyjnego, wierzycielem i dłużnikiem zajętej wierzytelności. Zadbanie o te relacje może mieć istotny wpływ na dobrą współpracę pomiędzy omawianymi podmiotami, tak aby nie tylko była ona oparta na obowiązku podmiotu administrowanego, jakim w tym wypadku staje się dłużnik zajętej wierzytelności wobec podmiotu

¹⁸ Oczywiście poza pracodawcą i przedsiębiorcą świadczącym usługi na rzecz zobowiązanego dłużnikiem zajętej wierzytelności mogą być również inne podmioty. Zgodnie z art. 1a pkt 3 u.p.e.a. pod pojęciem dłużnika zajętej wierzytelności należy rozumieć dłużnika zobowiązanego, bank, pracodawcę, podmiot prowadzący działalność maklerską, trasata oraz inne podmioty realizujące, na wezwanie organu egzekucyjnego, zajęcie wierzytelności lub innego prawa majątkowego zobowiązanego.

administrującego (organu egzekucyjnego, wierzyciela), ale też żeby polegała na stosunkach wzajemnej uprzejmości i życzliwości. Istotną rolę mogą tutaj odegrać narzędzia z zakresu administracji behawioralnej¹⁹.

Oparcie analizowanej współpracy na zaufaniu jest tym bardziej istotne, gdy dotyczy przekazywania informacji obejmujących tajemnice prawnie chronione. Zasadniczo przekazywanie informacji objętych tajemnicą bankową, tajemnicą przedsiębiorcy czy tajemnicą handlową nie powinno mieć miejsca. Jednakże zgodnie z art. 36 § 1b u.p.e.a. udostępnianie informacji przez organy i jednostki, o których mowa w § 1a, oraz dłużników zajętej wierzytelności nie narusza obowiązku zachowania przez nich tajemnicy określonej w odrębnych przepisach. Natomiast zgodnie z art. 71a § 3 u.p.e.a. udostępnienie organowi egzekucyjnemu dokumentów i informacji niezbędnych do przeprowadzenia kontroli prawidłowości realizacji zastosowanego środka egzekucyjnego nie narusza obowiązku zachowania przez dłużników zajętej wierzytelności tajemnicy określonej w odrębnych przepisach²⁰. Zobowiązani powinni zatem mieć pewność, że dłużnik zajętej

¹⁹ M. Maciejewski, *Administracja behawioralna i jej prawna regulacja. Zastosowanie psychologii w administrowaniu*, [w:] *Władza w przestrzeni administracji publicznej*, red. Z. Duniewska, R. Lewicka, M. Lewicki, Warszawa–Łódź 2020, s. 96–109. Przykładowo W. Piątek i K. Żychliński (*Niewładcze sposoby działania podmiotów administracyjnego postępowania egzekucyjnego*, [w:] *Władza...*, s. 711–712) wskazują na praktykę działania organów egzekucyjnych należności pieniężnych, w ramach której wykształcił się „sposób na zmniejszenie uciążliwości postępowania egzekucyjnego wobec zobowiązanych. Polega on na zawarciu nieformalnej umowy pomiędzy pracownikiem organu prowadzącym postępowanie a zobowiązanym. Zgodnie z tą umową zobowiązany deklaruje wpłacanie określonych kwot na poczet dochodzonej zaległości w zamian za powstrzymanie się od stosowania kolejnych środków egzekucyjnych. Układ ten w swojej istocie jest rozłożeniem należności na raty, jednak odbywa się poza oficjalną procedurą. (...) Przedstawiony wyżej sposób działania nie znajduje żadnego umocowania w przepisach ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Wydaje się jednak, że mógłby on, po wprowadzeniu określonych zabezpieczeń, stanowić alternatywę dla decyzji o rozłożeniu na raty zobowiązania podatkowego, która uregulowana jest w ordynacji podatkowej, ze względu na większą elastyczność, w tym dostosowanie przebiegu postępowania egzekucyjnego do realiów faktycznych konkretnej sprawy”.

²⁰ W komentarzu z 2016 r. R. Hauser i A. Skoczylas twierdzili, że wskazany przepis art. 71a § 3 u.p.e.a. należy interpretować w ten sposób, iż „udostępnienie organowi egzekucyjnemu dokumentów i informacji niezbędnych do przeprowadzenia kontroli prawidłowości realizacji zastosowanego środka egzekucyjnego nie może naruszać obowiązku zachowania przez dłużników zajętej wierzytelności tajemnicy określonej w odrębnych przepisach”. W komentarzu z 2024 r. P. Rączka twierdzi natomiast, że „zgodnie z § 3, jeżeli w toku kontroli zostaną udostępnione organowi egzekucyjnemu dokumenty i informacje niezbędne do jej przeprowadzenia, czyli do dokonania oceny prawidłowości realizacji zajęcia, to ich udostępnienie nie będzie stanowić naruszenia obowiązku zachowania przez dłużników zajętej wierzytelności tajemnicy określonej w odrębnych przepisach. W ten sposób ocenę prawidłowości zajęcia ustawodawca traktuje priorytetowo, przed obowiązkiem zachowania tajemnicy określonej odrębnymi przepisami. Co do tak ukształtowanej regulacji należy zgłosić istotne zastrzeżenia”. Zob. R. Hauser, A. Skoczylas, [w:] *Postępowanie egzekucyjne w administracji. Komentarz*, red. R. Hauser, A. Skoczylas, Warszawa 2016, s. 379; P. Rączka, [w:]

wierzytelności będzie bronił obowiązującej go tajemnicy bankowej, tajemnicy handlowej czy tajemnicy przedsiębiorcy, lecz pewność ta nie dotyczy dostępu do takich tajemnic przez organ egzekucyjny i wierzyciela w zakresie niezbędnym dla wyegzekwowania ciążącego na zobowiązanym obowiązku. W ocenie autora niniejszego opracowania istnieje konieczność pogodzenia skuteczności egzekucji administracyjnej oraz interesu publicznego z indywidualnym interesem zobowiązanego oraz interesem społecznym, które nie mogą każdorazowo przegrywać z tym pierwszym²¹. *De lege ferenda* postuluje się zatem, aby doprecyzowano wyżej wskazane normy ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, tak aby możliwość niezachowania w tajemnicy informacji przez dłużnika zajętej wierzytelności odnosiła się jedynie do sytuacji, w których w żaden inny sposób nie można doprowadzić do wyegzekwowania obowiązku i tylko w niezbędnym dla realizacji tego obowiązku zakresie. W przeciwnym wypadku zaufanie, na jakim oparte są relacje gospodarcze w Rzeczypospolitej Polskiej, będzie coraz częściej ograniczane, co w konsekwencji może doprowadzić do zakłóceń w tych relacjach, a to z kolei będzie przekładać się na rozwój gospodarczy państwa.

Konsekwencje braku dobrej współpracy

W sytuacji, gdy organ egzekucyjny traci zaufanie do dłużnika zajętej wierzytelności, może przeprowadzić kontrolę. Zgodnie z art. 71a § 1 u.p.e.a. organy egzekucyjne uprawnione są do przeprowadzania u dłużników zajętej wierzy-

Postępowanie egzekucyjne w administracji. Komentarz, red. R. Hauser, M. Wierzbowski, Warszawa 2024, s. 391. Literalna i teleologiczna wykładnia wskazanego przepisu nakazuje zgodzić się raczej z drugim wariantem wskazanych interpretacji.

²¹ W doktrynie przyjmuje się regułę, zgodnie z którą „to interes publiczny ma pierwszeństwo”, a „ustawa o postępowaniu egzekucyjnym w administracji nie zawiera (...) wielu mechanizmów pozwalających na pogodzenie wspomnianych wyżej interesów”. Zauważana jest jednak jednocześnie konieczność podejmowania prób godzenia tych interesów, tak aby skuteczność egzekucji administracyjnej nie prowadziła np. do upadłości przedsiębiorcy (zob. W. Piątek, K. Żychliński, *op. cit.*, s. 711). Zwraca się również uwagę na preferowanie w przepisach egzekucyjnych podmiotów czynnych kosztem interesów podmiotów biernych. Jednakże P. Rączka i T. Jędrzejewski (*Ograniczenie w egzekucji z rachunku bankowego jako element ochrony praw jednostki w administracyjnym postępowaniu egzekucyjnym*, [w:] *Ochrona praw jednostki...*, s. 150), odnosząc się do ochrony praw zobowiązanego, podkreślają, że „bezwzględna egzekucja prawa bez uwzględniania sytuacji, w której znajduje się podmiot bierny – zobowiązany (...), byłaby zwyczajnie z punktu widzenia państwa niecelowa, a w ogólnym bilansie nieopłacalna. (...) W związku z tym na przepisach regulujących procedury egzekucyjne ciąży niezwykle odpowiedzialne zadanie: znalezienie odpowiedniego balansu między regulacjami, które zarówno mają zapewnić skuteczność egzekucji prawa, jak i stworzyć podstawowe gwarancje odpowiedniej egzystencji podmiotom, na które działania egzekucyjne są ukierunkowane”.

telności, z wyłączeniem banków, kontroli prawidłowości realizacji zastosowanego środka egzekucyjnego. Czynności kontrolnych dokonuje się w obecności dłużnika zajętej wierzytelności lub osoby odpowiedzialnej za realizację zajęcia (§ 4), a kopię protokołu z czynności kontrolnych doręcza się dłużnikowi zajętej wierzytelności lub osobie odpowiedzialnej za realizację zajęcia (§ 6). Jeżeli dłużnik zajętej wierzytelności nie zgadza się z ustaleniami zawartymi w protokole, może zgłosić niezwłocznie do protokołu odpowiednie wyjaśnienia lub zastrzeżenia albo w terminie 14 dni od dnia jego doręczenia przedłożyć je w formie pisemnej (§ 7). Jeżeli jednak w wyniku kontroli stwierdzono, że dłużnik zajętej wierzytelności bezpodstawnie uchyła się od przekazania zajętej wierzytelności albo części wierzytelności organowi egzekucyjnemu, organ ten wydaje postanowienie, w którym określa wysokość nieprzekazanej kwoty, na które dłużnikowi zajętej wierzytelności przysługuje zażalenie (art. 71a § 9 u.p.e.a.).

Jeżeli postanowienie określające wysokość nieprzekazanej kwoty stanie się ostateczne, jest to jednoznaczne ze stwierdzeniem, że dłużnik zajętej wierzytelności bezpodstawnie uchyła się od przekazania zajętej wierzytelności albo części wierzytelności organowi egzekucyjnemu. Postanowienie to staje się jednocześnie podstawą do wystawienia tytułu wykonawczego przez organ egzekucyjny, który dokonał u dłużnika zajętej wierzytelności zajęcia wierzytelności. Wówczas zgodnie z art. 71b u.p.e.a. zajęta wierzytelność albo część wierzytelności może być ściągnięta od dłużnika zajętej wierzytelności w trybie egzekucji administracyjnej, a zatem dłużnik zajętej wierzytelności sam staje się zobowiązany.

Co więcej, w takiej sytuacji na podstawie art. 168e § 1 u.p.e.a. organ egzekucyjny może na dłużnika zajętej wierzytelności nałożyć karę pieniężną do wysokości 3800 zł. Zgodnie z tym przepisem na dłużnika zajętej wierzytelności, który nie wykonuje lub nienależyście wykonuje ciążące na nim obowiązki związane z egzekucją lub zabezpieczeniem wierzytelności lub prawa majątkowego, można bowiem nałożyć karę pieniężną do wysokości 3800 zł. Kara ta może być powtarzana w przypadku uchyłania się od wykonania, w dodatkowo wyznaczonych terminach, obowiązków wynikających z zajęcia egzekucyjnego lub zabezpieczającego. Poza tą karą może być równolegle nakładana inna kara, opisana w art. 168d § 1 u.p.e.a. Kara ta może zostać nałożona na dłużnika zajętej wierzytelności, który wbrew ciążącemu na nim obowiązkowi odmawia udzielenia wierzycielowi lub organowi egzekucyjnemu informacji lub wyjaśnień niezbędnych do prowadzenia egzekucji albo udziela fałszywych informacji lub wyjaśnień, a zatem postępuje niezgodnie z art. 36 u.p.e.a. W takiej sytuacji dodatkowa administracyjna kara pieniężna również będzie opiewać na kwotę do wysokości 3800 zł.

W sytuacji, gdy dłużnik zajętej wierzytelności jest osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, kary pieniężne mogą zostać nałożone na pracowników dłużnika zajętej wierzytelności. Zgodnie z art. 168ea

u.p.e.a. w przypadku osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej karę pieniężną, o której mowa w art. 168d i art. 168e, nakłada się na pracownika bezpośrednio odpowiedzialnego za udzielenie informacji lub wyjaśnień albo realizację zajęcia, a w przypadku braku takiego pracownika na: 1) kierownika, 2) członka zarządu w spółce prawa handlowego, 3) wspólnika w spółce cywilnej – bezpośrednio odpowiedzialnego za wykonanie obowiązku, o którym mowa w art. 168d i art. 168e. Pracownik taki może również ponieść odpowiedzialność karną za przestępstwo fałszerstwa intelektualnego stypizowanego w art. 271 § 1 k.k.²². Pracownik taki ponosi też odpowiedzialność pracowniczą, a nawet dyscyplinarną lub porządkową, w zależności od tego, w jakim charakterze jest zatrudniony oraz czy działał za wiedzą, czy bez wiedzy swoich przełożonych.

Wreszcie brak odpowiedniej współpracy ze strony dłużnika zajętej wierzytelności prowadzi do jego odpowiedzialności odszkodowawczej, w wyniku której staje się on dłużnikiem, a nawet pozwanym w procesie cywilnym²³. Zgodnie z art. 168c § 1 u.p.e.a. dłużnik zajętej wierzytelności, który nie wykonał lub nienależycie wykonał ciężące na nim obowiązki, o których mowa w art. 69a § 1 i 1a, lub obowiązki związane z realizacją egzekucyjnego lub zabezpieczającego zajęcia wierzytelności lub prawa majątkowego, odpowiada za szkody wyrządzone z tego powodu wierzycielowi na podstawie przepisów kodeksu cywilnego.

Jak widać, zakres konsekwencji i odpowiedzialności dłużnika zajętej wierzytelności oraz jego pracowników jest bardzo obszerny i pełni funkcję nie tylko represyjną, lecz także prewencyjną, odstraszającą. Brakuje natomiast w przepisach unormowań zawierających motywację pozytywną do realizowania dobrej współpracy z organem egzekucyjnym i wierzycielem.

Zakończenie

Współpraca między dłużnikiem zajętej wierzytelności a organem egzekucyjnym i wierzycielem jest oparta na nieodpłatności oraz nakazach prawnych wynikających z przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Fundamentalnym przedmiotem tej współpracy jest dobra komunikacja,

²² Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (t.j. Dz.U. 2025, poz. 383, ze zm.). Zgodnie z art. 271 § 1 k.k. funkcjonariusz publiczny lub inna osoba uprawniona do wystawienia dokumentu, która poświadcza w nim nieprawdę co do okoliczności mającej znaczenie prawne, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

²³ Podobne rozwiązanie zastosowano w Republice Austriackiej w § 77 ust. 2 Abgabenexekutionssordnung, BGBl., nr 104/1949, ze zm. Zob. także: A. Krawczyk, *Model egzekucji administracyjnej należności pieniężnych w prawie polskim i austriackim*, Warszawa 2024, s. 225.

polegająca na systematycznej wymianie prawdziwych, przydatnych i aktualnych informacji. Należy pamiętać, że obowiązek współpracy ciąży nie tylko na dłużniku zajętej wierzytelności, ale również na organie egzekucyjnym i wierzycielu. O ile jednak względem dłużnika zajętej wierzytelności jako podmiotu administrowanego mogą być stosowane sankcje prawne za brak prawidłowej współpracy, o tyle w drugą stronę dłużnik zajętej wierzytelności takich sankcji stosować nie może²⁴.

Aby współpraca między dłużnikiem zajętej wierzytelności a organem egzekucyjnym i wierzycielem była dobra, powinna być oparta na zaufaniu. Zaufanie to nie powinno być wymuszane jedynie sankcjami prawnymi, lecz powinno być budowane na odpłatności oraz wzajemnej życzliwości i uprzejmości, czemu w szczególności może służyć wdrażanie narzędzi administracji behawioralnej. Należy mieć na uwadze, że relacja pomiędzy dłużnikiem zajętej wierzytelności a zobowiązanym jest silniejsza, ponieważ jest zbudowana na obopólnej dobrowolności oraz często na wieloletnich więziach gospodarczych, z których obie strony czerpią korzyści. Nie dziwi zatem dążenie obu tych podmiotów do konsekwentnej lojalności oraz do zachowania w poufności informacji o zobowiązanym (zwłaszcza tych objętych tajemnicą prawnie chronioną), w tym również tych informacji, które są ważne z punktu widzenia prowadzonej egzekucji administracyjnej. Dlatego też współpraca między dłużnikiem zajętej wierzytelności a organem egzekucyjnym i wierzycielem nie powinna odnosić się jedynie do przymusu, sankcji, odszkodowań i egzekucji, lecz także powinna bazować na metodach motywujących pozytywnie do działania zgodnie z oczekiwaniami ustawodawcy.

Brak prawidłowej współpracy między dłużnikiem zajętej wierzytelności a organem egzekucyjnym i wierzycielem ma swoje dolegliwe konsekwencje dla dłużnika zajętej wierzytelności. Są to konsekwencje administracyjnoprawne, cywilnoprawne, a nawet karnoprawne, co ma spełniać funkcję represyjną, ale i prewencyjną (odstraszącą). Należy jednak pamiętać, że negatywne konsekwencje dotykają również interes publiczny, ponieważ udaremniona egzekucja obowiązku o charakterze pieniężnym skutkuje uszczupleniem wpływów do budżetu państwa lub jednostki samorządu terytorialnego. W takiej sytuacji jedynym beneficjentem braku właściwej współpracy jest zobowiązany.

Z uwagi na powyższe *de lege ferenda* postuluje się, aby współpraca ta oparta była na odpłatności, tak aby była ona nie tylko wymuszona, lecz także opłacalna dla dłużnika zajętej wierzytelności. Postuluje się również działania ukierunkowane na podniesienie jakości relacji pomiędzy pracownikami organu egzekucyjnego, wie-

²⁴ Zdaniem A. Skoczyłasa i W. Piątka (*op. cit.*, s. 544) „relacja, jaka zachodzi pomiędzy dłużnikiem zajętej wierzytelności a organem egzekucyjnym, ma charakter administracyjnoprawny”, a zatem jest relacją, w której z jednej strony występuje podmiot administrujący (organ egzekucyjny), a z drugiej podmiot administrowany (dłużnik zajętej wierzytelności).

rzycielem i dłużnikiem zajętej wierzytelności. Zadbanie o te relacje oraz edukacja w tym zakresie i akcje informacyjne mogą mieć istotny wpływ na dobrą współpracę pomiędzy omawianymi podmiotami. Postuluje się też *de lege ferenda* doprecyzowanie norm ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, tak aby możliwość niezachowania w tajemnicy (będącej tajemnicą prawnie chronioną) informacji przez dłużnika zajętej wierzytelności odnosiła się jedynie do sytuacji, w których w żaden inny sposób nie można doprowadzić do wyegzekwowania obowiązku i tylko w niezbędnym dla realizacji tego obowiązku zakresie. W przeciwnym wypadku zaufanie, na jakim oparte są relacje gospodarcze w Polsce, będzie stopniowo coraz bardziej zanikało, co w konsekwencji może doprowadzić do zakłóceń w tych relacjach, które mają przecież przemożny wpływ na rozwój gospodarczy państwa.

Bibliografia

- Hauser R., Piątek W., *Komentarz do art. 7a*, [w:] *Postępowanie egzekucyjne w administracji. Komentarz*, red. R. Hauser, M. Wierzbowski, Legalis 2024.
- Hauser R., Skoczylas A., [w:] *Postępowanie egzekucyjne w administracji. Komentarz*, red. R. Hauser, A. Skoczylas, Warszawa 2016.
- Kledzik P., *Instytucja przedawnienia obowiązku w postępowaniu egzekucyjnym w administracji jako podstawa ochrony praw jednostki*, [w:] *Ochrona praw jednostki w postępowaniu egzekucyjnym w administracji*, red. T. Jędrzejewski, M. Masternak, P. Rączka, Toruń 2018.
- Krawczyk A., *Model egzekucji administracyjnej należności pieniężnych w prawie polskim i austriackim*, Warszawa 2024.
- Kremis J., [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. E. Gniewek, Warszawa 2008.
- Maciejewski M., *Administracja behawioralna i jej prawna regulacja. Zastosowanie psychologii w administrowaniu*, [w:] *Władza w przestrzeni administracji publicznej*, red. Z. Duniewska, R. Lewicka, M. Lewicki, Warszawa–Łódź 2020.
- Piątek W., Żychliński K., *Niewładcze sposoby działania podmiotów administracyjnego postępowania egzekucyjnego*, [w:] *Władza w przestrzeni administracji publicznej*, red. Z. Duniewska, R. Lewicka, M. Lewicki, Warszawa–Łódź 2020.
- Piątkowski J.S., Witczak H., Kawałko A., [w:] *System Prawa Prywatnego*, t. 10: *Prawo spadkowe*, red. B. Kordasiewicz, Warszawa 2009.
- Rączka P., [w:] *Postępowanie egzekucyjne w administracji. Komentarz*, red. R. Hauser, M. Wierzbowski, Warszawa 2024.
- Rączka P., Jędrzejewski T., *Ograniczenie w egzekucji z rachunku bankowego jako element ochrony praw jednostki w administracyjnym postępowaniu egzekucyjnym*, [w:] *Ochrona praw jednostki w postępowaniu egzekucyjnym w administracji*, red. T. Jędrzejewski, M. Masternak, P. Rączka, Toruń 2018.
- Skoczylas A., Piątek W., *Podmioty związane ze stosowaniem określonych środków egzekucyjnych – dłużnik zajętej wierzytelności, wykonawca, dozorca i zarządca nieruchomości*, [w:] *System Prawa Administracyjnego*, t. 9: *Prawo procesowe administracyjne*, red. R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel, Warszawa 2020.

Skowrońska-Bocian E., *Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga czwarta. Spadki*, Warszawa 2005.

Zawacka-Klonowska D., *Obowiązki informacyjne wierzyciela w administracyjnym postępowaniu egzekucyjnym*, [w:] *Aktualne problemy egzekucji administracyjnej należności pieniężnych*, red. T. Jędrzejewski, M. Masternak, P. Rączka, Toruń 2022.

Abstract: This article discusses issues related to implementing the principle of cooperation between the debtor of the seized receivable, the enforcement authority, and the creditor into administrative enforcement procedures, as well as the impact of this principle on the effectiveness of enforcement. The dominant objective of this cooperation is the efficient and rapid exchange of information between these entities, based on a gratuitous nature. However, while the legislator does not provide direct legal sanctions for lack of cooperation on the part of the enforcement authority and the creditor, these sanctions are numerous and severe for the lack of cooperation on the part of the third-party debtor. This neglects the relationship between the third-party debtor and the obligor, which is based on voluntary and often long-term cooperation, from which both entities benefit. This relationship, from a pragmatic perspective, makes it stronger than the administrative relationship between the enforcement authority and the third-party debtor. The legislator attempts to enforce the third-party debtor's loyalty to the enforcement authority and the creditor through deterrent sanctions, so that the latter provides only truthful, useful, and current information. Behavioral administration tools are forgotten, which, by basing cooperation on established trust, mutual kindness, and courtesy, could ensure the effectiveness of administrative enforcement not only through negative but also positive motivation.

Keywords: debtor of seized receivables; behavioral administration; exchange of information; good cooperation; administrative enforcement

Abstrakt: W artykule omówiono problematykę związaną z wdrożeniem do administracyjnej procedury egzekucyjnej zasady współpracy dłużnika zajętej wierzytelności, organu egzekucyjnego i wierzyciela oraz wpływu tej zasady na skuteczność prowadzonej egzekucji. Dominującym przedmiotem tej współpracy jest sprawna i szybka wymiana informacji między wyżej wskazanymi podmiotami, oparta na nieodpłatności. O ile jednak za brak współpracy ze strony organu egzekucyjnego i wierzyciela ustawodawca nie przewidział bezpośrednich sankcji prawnych, o tyle za brak współpracy ze strony dłużnika zajętej wierzytelności sankcje te są liczne i dolegliwe. Zapomina się przy tym o relacji dłużnika zajętej wierzytelności ze zobowiązanym, która oparta jest na dobrowolnej i często wieloletniej współpracy, z której oba te podmioty czerpią korzyści, co czyni tę relację z pragmatycznego punktu widzenia silniejszą od stosunku administracyjnego, jaki łączy organ egzekucyjny z dłużnikiem zajętej wierzytelności. Lojalność tego ostatniego wobec organu egzekucyjnego oraz wierzyciela ustawodawca próbuje wymusić odstraszającymi sankcjami, tak aby ten przekazywał wyłącznie informacje prawdziwe, przydatne i aktualne. Zapomina się przy tym o narzędziach administracji behawioralnej, które opierając współpracę na zbudowanym zaufaniu, wzajemnej życzliwości i uprzejmości, mogłyby za pomocą nie tylko motywacji negatywnej, lecz także motywacji pozytywnej zapewnić skuteczność egzekucji administracyjnej.

Słowa kluczowe: dłużnik zajętej wierzytelności; administracja behawioralna; wymiana informacji; dobra współpraca; egzekucja administracyjna